

Mesinduspraktika aruanne

Sangaste Mesi OÜ

06. mai-09. oktoober 2015

AILI MITT

Sangaste Mesi OÜ üldiseloomustus

- Ettevõtte asub Sangastes Kimalase talus Valgamaal
- juhiks Rein Männiste
- 1966. aastal alustasid R. Männiste vanemad tööd Sangaste metskonna mesinikena
Ta ise on mesindusega seotud aastast 1987, esialgu FIE-na ning nõudluse suurenemine tingis ettevõtluse vormi muutmise osaühinguks aastal 2012.

Sangaste Mesi OÜ üldiseloomustus

- Töötajaid 2 (koos juhiga)
- Toodang: mesi, kreemjas mesi, taruvaik (saadakse taruraamide puhastamise tulemusena), N ületab P, õietolm, suir, meesegud (meesegud tehti käsitsi vispliga segades) korpuste, raamide tootmine tellimisel (max 15000 tk. 1,5 kuuga) ja omatarbeks Vaha ja vahaküünalde valmistamine.

Sangaste Mesi OÜ üldiseloostus

- Mesilasrass: itaalia
- Perede arv eelmise aasta maikuus: 214
- Talvituma pandi 2015.a. sügisel: 288 peret
- Gruppide arv: 23, suurus 9-14 peret grupis
- Korpused: Langstroth, Farrar
- Üleminek 100% täispuidust korpustele
- 2015.a. toodetud mett: 16 tonni
- 500 kg õietolmu
- 74 peret lisandus

Mesitalu OÜ üldiseloomustus:

- Asutatud aastal 2010 Töötukassa toetusega, ostetud 15 peret
- 2015 kevadel perede arv:
eesti raam, lamavtarud 16
korpustarud, Langstroth 13
- Talvituma pandi sügisel 2015
eesti raamil korpus + lamavtaru 24
Langstroth 12

Sangaste Mesi OÜ eesmärgid tulevikus

- Uue mesindushoone ehitus ja meedosaatori soetamine Saksamaalt PRIA toetusega
- kärjepõhjade tootmine kliendi vahast (min. kogus 50 kg)
- mesilasperede arv viia 300-ni
- toota mett 20 tonni
- võtta tööle lisaks 1 töötaja (vähendamaks omaniku töökoormust)

Kevadised tööd mesilas:

- **Mesilaste korjemaad valik ja gruppide moodustamine**
- Grupi raadius 70 km, vahemaa gruppide vahel 1,5 kuni 3 km (optimaalne kaugus)
Sangaste lähiümbruses on palju metsa.
Grupid paigutatud vanadele talukohtadele
(maikuus varastati **4 mesilasperet** ,
2 tk 1-l ja 2 kahel korpusel)
või metsa –ja põlluäärtele, 1 grupp kodus
(ühel perel tarukaal)

Mesilaste korjemaad valik gruppidele

Kevadised tööd mesilas:

- Piisava **sööda olemasolu kontrollimine** (meekärgede andmine peredele sööda vähesuse korral)
- 2014 koorunud emade märgistamine, tiibade lõikamine (06. mail 2015)
- Mesilaspere uuenemisperioodi lõpp, mesilasi on veel vähe ja ema leidmine kerge
- Märgistamine lihtsustab mesilaspere kasvuperioodil (suvel) mesilasema leidmist,
- tiibade lõikamisega aitab mesinik ära hoida sülemi äralendu

Kobardunud sülem taru põhjal:

Mesitalu mesilassülem pajupõõsal:

Kevadised tööd mesilas:

- **Pesaruumi õigeaegne laiendamine, itaalia rassi iseärasusi arvestades:**
- lisatakse 2 korpus kui kõik raamivahed on mesilastega kaetud (juba 6 raami hauet)
- Lisatavas korpuses on 6 kärjepõhjala ja 4 ülesehitatud kärgedega raami (haudmesild, 2-st 2 kärjepõhjala asendada haudmega alt)
- Itaaliarass ei kipu sülemlema, kevadel aeglase arenguga
- Liiga varane laiendamine-**lubihau**e
- **Sülemikuppude kontroll** ja murdmine

Kevadised tööd mesilas:

- NB! Vähemalt nädala jooksul tuleb iga pere põhjalikult läbi vaadata kuni peakorje alguseni (juuli algul 2 puhkusenädalat)
- **Leseraami andmine** 3-nda korpuse lisamisel, märgistus punase knopkaga.
- **Õietolmu kogumine :**
- -igapäevane õietolmu kokku kogumine kõikidest gruppidest
  - seejärel eelkuivatus ventilaatoriga, järgneb kuivatuskapis kuivatus 24 h, hiljem järelkuivatus 12 h

19.05 -02.06 koguti 500 kg õietolmu

Igapäevane värske õietolmu kogumine tarudest

Sülemlemise ennetamine, lendperede tegemine:

- Otsitakse üles mesilasema, tavaliselt on sees sülemikupp
- Tarupõhjale asetatakse uus korpus, sealt võetakse ära 3 kärge, asemele (2 lahtise haudme kärge, milles veidi kinnist hauet ja 1 meeraam)
- Ema lastakse tarru
- Lisada teine uus Langstroth korpus (selles 3 ülesehit. kärge, ülejäänud kärjepõhjad)
- Seejärel katta kilega ja paigaldada peale emalahutusvõre

Lendperede tegemine (järg):

- Kile- ja emalahutusvõrega eraldatud alumistele korpustele paigutada kõik põhipere korpused (2 Langstroth korpust + 2 Farrarit)
  - Põhipere lennuava 180 kraadi vastassuunda
  - Põhiperre, milles on tarumesilased, jäetakse ainult üks emakupp ülemisse korpusesse, raam märgistatakse .
  - Sülemlemistung likvideeritud
- Kui soov **peresid juurde** teha, viiakse põhipere uuele kohale sama grupi piires

Miks ikkagi sülem???

Emadekasvatus:

- Vahetada välja 50% emadest
- +uute perede tegemise tarvis (86 perele)
- + tagavaraks emata peredele
- 1-l vageldusraamil on 16 kupualget
- Esimesel korral vageldati 2 raami
s.t 32 kupualget...jne.

Emadekasvatuse algus 10.06 (kolmap.)

- Hommikul ammpere tegemine
  - vana ema perest äraviimine (ematus)
- Õhtul 16:30 vageldamine (Rein vageldas 24, mina 8 vakla, kokku 32 kahel raamil)
- Vageldusraamide andmine ammperedesse
- 13.juunil (reede) vaklade vastuvõtu kontroll (minu 8 vageldusest võeti vastu 7)
- Ümbervageldamine

Õige vanusega vagla otsimine?

Emadekasvatuse algus 10.juunil, vageldamine õhtul 16:30:

Emadekasvatuse meetod (R.Männiste):

- Ammperes on kupud kaanetatud 6.nda päeva hommikuks, siis toimub kuppude puuristamine transpordi ajaks (kui varem ei ole aega, võib ka 10. päeval seda teha, enne ema koorumist).
- Peresse, kuhu vageldatud emakupp tahetakse anda, on emakupuga raam ülemises korpuses eelnevalt märgistatud värvilise knopkaga
- Tarus olev emakupp asendatakse vageldatud emakupuga , ilma puurita.
Peresse jääb, NB!, ainult 1 vageldatud kupp!

Emadekasvatuse meetod (R.Männiste):

- Noor ema (ilma puurita kupp) koorub uues ülemises mesilasperes
- Orienteerumis- ja paarumislend samas peres
- Noore ema munemise kontroll kahe nädala pärast peale koorumist (kui ei mune, anda peresse kontrollraam)
- Perede ühendamise enne peakorjet
- Perede lõhnade ühtlustamine, vahekile nihutatakse servast eemale nii, et jääks 2-3 cm pilu, millest mesilased läbi käivad
- all vana ema surmatakse ja jäetakse tarru
- noor ema meevanni, ema vastu võetud 100%

Mesilaspere suurus peakorje alguseks: (pered ühendatud)

R. Männiste mesilas koosneb taru peakorje ajal seitsmest korpusest, millised asetsevad järgmiselt:

Farrar (mesi)

Farrar (mesi)

Langstroth (mesi)

Langstroth (mesi)

Langstroth (mesi)

Emalahutusvõre

Langstroth (pesaruum)

Langstroth (pesaruum)

Mee vurritamine:

- 50 korpust kogutakse hommikupoolikul
- Kõik 500 meekärge vurritatakse samal päeval
- Lahtikaanetusliin(etteandmine 5 kärge korruga), abivahendina kärjekahvel; kaanetis tigupressi
- Vurrid 2 tk (50 raamilised radiaalvurrid), korruga töötab üks vurr, kahe vurri tootlikkus kokku 100 kärge tunnis)
- Selitusnõu max mahtuvus 750L
- Järgmisel hommikul lastakse mesi selitusnõust 45L plastikämritesse ja ämbrid viiakse sildistatult valmistoodangu lattu

Vurritamisruumi inventar:

Meeselitusnõu vurritamisruumis:

Meeselitusnõu vurritamisruumis:

Meevõtt Väikse-Järve talus

Meevõtt Väikse-Järve talus:

Varroatoosi ravimeetodid:

- 1) Varakevadel 3 korda (aprilli lõpus) 3-e päevaste vahedega töödeldakse peresid **sipelghappe 80-85%** lahusega, antav kogus 20 ml perele, tilgutatakse 7 mm paksusele põrandaplaadile, milline asetatakse raamide peale.
- 2) Enne talvesöötmist töötlemine **FLUVALIDEZ** raviribadega, 2 tk. perele.
- 3) Novembris **oblikhappe** tilgutamine: 3%-line lahus, 40 ml perele

Sipelghappe andmine peredele: 1 plaadike 1-le perele

Mesilasperede talvesöötmine:

Mesilasperede talvesöötmine:

- Enne söötmist kõik pered koondada 1-le Langstroth korpusele, olemasolevale pesaruumi korpusele
- lisatakse Langstroth korpus, kuhu paigaldatakse 1 plastikämber söödale, sellesse kuiv hein, kuhu valatakse hiljem sööt
  - igale perele vedelsööta 30 L, antakse külmalt
  - söötmine 3 korda 5 päevaste vahedega,
  - iga korraga 10 L

Desinfitseerimine:

Raamid:

- Seebikivi lahuses (3%-lises) keetmisega
- 3 min korraga 32 raami (seotud kokku)
- Survepesurist veega üle uhamine

Töövadendid: desinfitseerimisvedelikuga EPIdes (lubatud toiduainete käitlejale)

Tarud: leeklambi abil põletamisega

Tarupõhjad: VirkonS 1% lahusega

Tarude kaitsmine häirijate eest:

Kärjevahetus mesilasperedes:

- 40% eelmisel hooajal kasutatud kärgedest sulatakse
- Iga pere vajadus: 5 Langstrothi ja 2 Farrarit
- 4-l korpusel (2 Langstr ja 2 Farrarit) pere kasvatab üles 13 Farrari põhja ja 8 Langstrothi
- Igale perele 1 leseraam

Vaha sulatamine:

- Vaha sulatamine toimub õues (kui pered on juba talvekobaras ja mesilased ei lenda)
- Seade on piimamahutist enda valmistatud vahasulataja, mahutavusega 270 kärke
- Sellest aastast on sulavaha tarbeks spetsiaalsed roostevabad vormid, mahuga 20 kg/tk.
- Kuum vorm kaetakse penoplastplaadi ja tekiga
- Jäetakse 2 ööpäevaks puutumatult seisma
- Kolmandal päeval võetakse vaha vormist ja eemaldatakse sodi vaha alt
- Kui vaja, sulatatakse vaha veel teist korda

Vahasulataja:

Seebikiviga töötlemiseks katel:

Täna!